

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus III. vtrum anima Christi in Verbo cognouerit infinita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

424

Hilar. Athan. Hieron. Chryf. Theop. Auguf. Ambr. Bafil.

Obiectio.

Responsio.

Abulens.

Solutio.

dicatur nescire quia non facit scire. & Ioan. 15. dicit Christus Apostolis: Omnia, quae noui à Patre meo, non feci uobis: cum tamen non omnia simpliciter illis reuelasset, statim enim dixit: Multa habeo uobis dicere, quae non potestis portare modo: non ergo illis dixerat omnia, quae à Patre audiverat: sed quae audiverat illis reuelanda, & tamen illa uocat omnia simpliciter. Cōsonat etiam haec expositio communi, & prudenti loquendi modo, quo ea, quae sub secreto accipimus, nescire dicimus. Et haec est communior expositio Patrum in illo loco Matth. Hieron. Chryfot. Theophyl. & aliorum, quam habet etiam Aug. 1. de Trin. c. 12. & 1. Genes. ad lit. c. 22. Ambr. Athanas. Hilar. locis citatis, Basil. lib. 4. contra Eunomium, & Scholastici frequentius.

Solum potest obijci, quia iuxta hanc expositionem est Pater nescit. Sed hoc facile ex dictis expeditur, negando sequelam, quia Pater ita sciebat, ut scilicet homini Christo reuelaret. Sed urgebis, nam à contrariis sequitur, Angelos scire diem Iudicij, quamuis ad reuelandum nesciant. Respondetur, ex hoc loco tantum in rigore colligi, eos nescire ad dicendum, an uero omnino nesciant, ex hoc loco non colligi, sicut neque oppositum. Vnde Abulensis in 24. cap. Matth. quae questione 299. affirmat, eos scire diem Iudicij. Solutio uero supra omnino negat: uerque autem diuinar, quamquam opinio Soti maiori coniectura niti uideatur, quia necesse non est, Angelos scire diem Iudicij, cum neque finitidices, neque sciant omnia, sicut Christus: & aliunde nulla est ratio, uel autoritas, quae ad id afferendum cogat.

Alia argumenta attingunt difficultatem sequenti disp. tractandam.

ARTICVLVS III.

Utrum anima Christi in Verbo cognouerit infinita.

70 1 q. 4. ar. 1. 2 q. 14. 2 q. 2. ad 2. 2 q. 2. ad 2. 4. cor. 2. ad 1. 2. 5. 2. ad 1. 2. 9. q. 82. 1. lib. 3. Phys. text. 63. tom. 2.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod anima Christi non possit cognoscere infinita in Verbo. Quod enim infinitum cognoscatur, repugnat definitioni infiniti, prout dicitur in 3. Physic. 1. quod infinitum est, cuius quantitatem accipimus ab eis, semper est aliquid extra accipere. Impossibile autem est, definitionem à definito separari: quia hoc esset, contradictoria esse simul. Ergo impossibile est, quod anima Christi sciat infinita.

2. Praeterea, infinitorum scientia est infinita. Sed scientia anima Christi non potest esse infinita: est enim capacitas eius finita, cum sit creata. Non ergo anima Christi potest cognoscere infinita.

3. Praeterea, infinito non potest esse aliquid maius. Sed plura continentur in scientia diuina, absolute loquendo, quam in scientia anima Christi, ut dictum est. Ergo anima Christi non cognoscit infinita.

Sed contra, anima Christi cognoscit totam suam potentiam, & omnia, in qua potest. Potest autem in emundationem infinitorum peccatorum, secundum illud 1. Ioan. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non autem pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi. Ergo anima Christi cognoscit infinita.

Respondet dicendum, quod scientia non est nisi entis, eo quod ens, & uerum conuertuntur. Dupliciter autem dicitur aliquid ens. Vno modo simpliciter, quod, scilicet, est ens actu: alio modo secundum quid, quod, scilicet, est ens in potentia. Et quia, ut dicitur in 9. Metaphysicorum, 1. unumquodque cognoscitur, secundum quod est actu, non autem, secundum quod est in potentia: scientia primo, & principaliter respicit ens actu secundario autem respicit ens in potentia, quod quidem non secundum se ipsum cognoscibile est, sed secundum

quod cognoscitur illud, in cuius potentia existit. Quantum igitur ad primum modum scientiae, anima Christi non scit infinita, quia non sunt infinita in actu, etiam si accipiantur omnia, quaeque sunt in actu, secundum quod dicitur tempus, eo quod status generationis, & corruptionis non durat in infinitum. Vnde est certus numerus, non solum earum, quae sunt absque generatione, & corruptione: sed etiam generabilium, & corruptibilium. Quantum uero ad alium modum scientiae, anima Christi in uerbo scit infinita: scilicet enim, ut dictum est, omnia, quae sunt in potentia creatura. Vnde cum in potentia creaturae sint infinita, per hunc modum scit infinita, quasi quodam scientia simpliciter intelligente, non autem scientia uisionis.

Ad primum ergo dicendum, quod infinitum (sicut in prima parte dictum est) dupliciter dicitur. Vno modo secundum rationem formae. Et sic dicitur infinitum negatiue, scilicet, id, quod est forma, uel actus non limitatus per materiam uel subiectum, in quo recipiatur. Et huiusmodi infinitum, quantum est de se, est maxime cognoscibile, propter perfectionem actus, licet non sit comprehensibile à potentia finita creaturae: sic enim dicitur Deus infinitus. Et tale infinitum anima Christi cognoscit, licet non comprehendat. Alio modo dicitur infinitum secundum rationem materiae: quod quidem dicitur priuatiue, ex hoc, scilicet, quod non habet formam, quam natum est habere: & per hunc modum dicitur infinitum in quantitate. Tale autem infinitum ex ratione est ignotum, quia, scilicet, est quasi materia cum priuatione formae (ut dicitur 3. Physicorum) omnis autem cognitio est per formam uel actum. Sic ergo, si huiusmodi infinitum cognoscere debeat secundum modum ipsius cogniti, impossibile est, quod cognoscatur est enim modus ipsius, ut accipiatur pars eius post partem, ut dicitur in 3. Physicorum. Et hoc modo uerum est, quod eius quantitatem accipientibus, scilicet, parte accipiente post partem, semper est aliquid extra accipere. Sed sicut materialia possunt accipi ab intellectu immaterialiter, & multa uitate ita infinita possunt accipi ab intellectu, non per modum infiniti, sed quasi finiti: ut sic ea, quae sunt in se ipsa infinita, sunt in intellectu cognoscenda finita. Et hoc modo anima Christi scit infinita: in quantum, scilicet, scit ea, non discurrendo per singula, sed in aliquo uino, puta in aliqua creatura, in cuius potentia existunt infinita, & principaliter in ipso uerbo.

Ad secundum dicendum, quod nihil prohibet, aliquid esse infinitum uino modo, quod est alio modo finitum: sicut, si imaginemur in quantitatibus superficies, quae sit secundum longitudinem infinita, secundum latitudinem autem finita. Sic igitur, si essent infiniti homines numero, haberent quidem infinitatem secundum aliquid, scilicet, secundum multitudinem, secundum tamen essentiam rationem haberent finitatem, eo quod omnium essentia esset limitata sub ratione unius speciei. Sed id, quod est simpliciter infinitum secundum essentiam, est Deus: ut in prima parte dictum est. Proprium autem obiectum intellectus est, quod quid est, ut dicitur 3. de Anima ad quod pertinet ratio speciei. Sic igitur anima Christi propter hoc, quod habet capacitatem finitam, id, quod est simpliciter infinitum secundum essentiam, scilicet, Deum, attingit quidem, sed non comprehendit, ut dictum est. Id autem infinitum, quod in creaturis est in potentia, potest comprehendere ab anima Christi, quia comparatur ad ipsam secundum essentiam rationem, ex qua parte infinitatem non habet. Nam etiam intellectus noster intelligit uniuersale, puta naturam generis uel speciei, quod quodammodo habet infinitatem, in quantum potest de infinitis predicari.

Ad tertium dicendum, quod id, quod est infinitum omnibus modis, non potest esse, nisi unum. Vnde & Philosophus dicit in primo de Caelo, quod quia corpus est ad omnem partem dimensionatum, impossibile est, esse plura corpora infinita.

finita. Si ramentum aliquid esset infinitum uno modo tantum, nihil prohiberet, esse plura talia infinita: sicut si intelligeremus plures lineas infinitas secundum longitudinem, protraheret in aliqua superficie finita secundum latitudinem.

Quia igitur infinitum non est substantia quadam, sed accidit rebus, que dicuntur infinita (ut dicitur 3. Physicor.) sicut infinitum multiplicatur secundum diuersa subiecta, ita necesse est, quod proprietates infiniti multiplicentur, ita quod conueniat unicuique illorum, secundum illud subiectum. Est autem quedam proprietates infiniti, quod infinito non sit aliquid maius. Sic igitur, si accipiamus unam lineam infinitam, in illa non est aliquid maius infinito. Et similiter, si accipiamus quamcumque aliarum linearum infinitarum, manifestum est, quod unicuique earum partes sint infinita: oportet ergo, quod omnibus illis partibus infinitis non sit aliquid maius in illa linea: tamen in alia linea. Et in tertia, erunt plures partes etiam infinita, preter istas. Et hoc etiam videmus in numeris accidere: nam species numerorum parium sunt infinita, & similiter species numerorum imparium: & tamen numeri pares & impares sunt plures, quam pares. Sic igitur dicendum est, quod infinito simpliciter quoad omnia, simpliciter nihil est maius infinito: autem secundum aliquid determinatum, non est aliquid maius in illo ordine, potest tamen accipi aliquid aliud maius extra illum ordinem. Per hunc igitur modum infinita sunt in potentia creaturae, & tamen plura sunt in potentia Dei, quam in potentia creaturae: & similiter anima Christi (sit infinita scientia simplicis intelligentia, plura tamen scit Deus, secundum hunc scientiam modum.

COMMENTARIUS.

Hic articulus de infinita multitudine substantiarum intelligendus est, quia licet D. Thomas in toto articulo hoc non declaret, tamen responsio, & doctrina eius cogit, ut de substantijs, & non de accidentibus intelligatur. Supponit enim D. Thomas in hac scientia beata animae Christi distinguendam esse scientiam visionis, qua videntur res futurae in aliqua differentia temporis, à scientia simplicis intelligentiae, qua videntur ea, quae fieri possunt; sed nunquam erunt: & duplici assertionem respondet.

Prima est, scientia visionis non videt anima Christi in Verbo infinita. Eandem assertionem posuit 3. distinctione 14. quaestione prima, articulo 2. quaestione 3. ad 2. & 1. contra Gentes capite 69. & eodem modo loquitur de scientia Dei. Probat, quia res futurae finitae sunt, nam successio generationum aliquando terminabitur; quae ratio aperte ostendit, illum de solis substantijs esse locutum. Praeterea quod expositio haec necessaria est, ne dicamus, D. Thomam secum pugnantem, nam 1. parte, quaestione 14 articulo 12. & quaest. 20. de verit. articulo 4. ad 1. docuit, Deum ipsum videre scientiam visionis infinita, & hic etiam docuit articulo praecedenti, animam Christi videre in Verbo omnia, quae Deus videt scientia visionis: ergo necesse est, ut etiam ipsa videat infinita. Sed in prima parte locutus est D. Thomas de accidentibus, scilicet, de actibus intellectuum, & voluntatum, quorum successio perpetua erit. hic verò de substantijs, ut etiam Caieta. hic, & Ferr. 1. contra Gentes c. 69. notarunt, post Cap. 3. dist. 14. q. 2. Cur autem hic mutauerit modum loquendi, & tractandi hanc quaestionem, quae in 1. parte tenuerat: cur etiam hic nullam mentionem fecerit accidentium, & sine vlla declaratione vsus fuerit modo loquendi opinionis, quae ibi reiecerat, haec tamen non sum rationem assecutus. Nullus tamen hinc sumat occasionem suspicandi, D. Thom. opinatum fuisse, animam Christi non videre in Verbo cogitationes, nam expressè contrarium docuit articulo praeced.

Fr. Suarez, Tom. 1.

Possit tamen quis dicere, D. Thomam ibi solum dixisse, cognoscere Christum, etiam hominum cogitationes, quorum est iudex, quali indicantem, non cognoscere cogitationes futuras post diem iudicij, quatum iudex futurus non est, & ita non cognoscere infinitas cogitationes in eternum futuras. Sed haec expositio improbabilis omnino est, nam D. Thom. ibi aperte loquitur vniuersaliter de omnibus, quae aliquando habitura sunt esse, & solutione ad 2. & 3. expresse dicit, scientiam beatam animae Christi requiri scientiae diuinae in numero scibilium, quae sub scientiam visionis cadunt.

Secunda assertio est, animam Christi scire infinita in Verbo, per scientiam simplicis intelligentiae. Probat, quia per hanc scientiam scit omnia, quae continentur in potentia creaturae: sed illa sunt infinita, ergo. Vbi aduertendum est, tam rationem, quam conclusionem, intelligendam esse de substantijs, sicut praecedentem, quia est idem contextus sine vlla variatione: potest autem intelligi, vel de infinita multitudine specierum substantialium, vel tantum de infinita multitudine indiuiduorum. Si priori modo exponatur, videtur, aliquantum esse creditu difficile, in potentia creaturae contineri infinitas species substantiales, cum creatura sit finitae virtutis, & perfectionis. Potest ita autem hoc fieri verisimile; nam species rerum, quae in causis naturalibus continentur, solum sunt species mistorum (simplicia enim, cum sint quasi prima elementa generationum naturalium, non possunt secundum speciem multiplicari per causas naturales) misto verò simplicium in finitis modis fieri potest, interueniente praecipue influxu caelorum; qui cum sint superioris ordinis, possunt concurrere ad generationes varias inferioris ordinis infinitum, praesertim, si alij & alijs modis applicentur; quod esse possibile, facile intelligi potest; sic ergo sit verisimile, videre Christi animam in Verbo in hincitatem varietatem specierum possibilium, totam essentiam, & virtutem vniuersi comprehendentem. Si autem posteriori modo exponatur conclusio, scilicet, de indiuiduis, sic facile intelligitur, in potentia creaturae contineri indiuidua, quae in infinitum multiplicari possunt, tamen non constat, animam Christi, comprehendendo potentiam creaturae, cognoscere haec omnia indiuidua, quia virtus creata non per se respicit indiuidua, sed speciem: unde nec sola sua virtute potest illa efficere, nisi aliae causae, & circumstantiae concurrant, in quo maxime differt ab omnipotentia Dei, quae per se omnia potest, & à nulla circumstantia, vel causa depedit. Dici verò possit, quaquam in vna sola causa creata non possint distinctè cognosci omnia indiuidua, quae ab illa in infinitum prodire possunt, alijs concurrentibus, ut ratio facta concludit: tamen, cognito toto ordine causarum vniuersi, & omnibus circumstantijs, & infinitis modis, quibus ad producendos varios effectus conuenire possunt, cum concursu primae causae ad illos necessario, cognosci & consequenter omnia etiam indiuidua, quae à talibus causis fieri possunt: & hoc modo est verisimile, videre animam Christi in Verbo infinita indiuidua substantialia per modum simplicis intelligentiae.

Alij ad dunt, quauis in scientia, quae est in proprio genere, non sit necessarium, ut comprehensa causa creata, cognoscantur omnia indiuidua, quae ab illa fieri possunt; tamen in scientia, quae est in Verbo, id necessarium sequi, quia illa scientia sit per ideas diuinas, quae non tantum specie, sed etiam indiuidua representant. Quae ratio minus efficax mihi videtur, tamen, quia licet in ideis diuinis represententur omnia indiuidua & species, tamen, cum illae ideae non comprehendantur, potest in eis cognosci vnum indiuiduum, & non omnia, vel species, & non indiuidua: tum, quia hic non tam agitur de cognitione indiuiduorum per proprias ideas, quam in causa proxima, & creata.

Nn 3

Ex

Infinitum substantiam.

Lib. 3. text. 37. & 38. tom. 2.

Nota.

Ex argumentis D. Thomæ primum est facile, secundum vero ita difficile, ut specialem quaestionem requirat, infra disputandam: in tertio vero solum est notandum, quomodo D. Thomas illam propositionem explicet, In finito non est aliquid maius: dicit enim intelligendam esse in eodem subiecto, & sub eadem ratione & ordine, quo infinitum dicitur, quod optime declarat, neque aliquid addere oportet.

ARTICVLVS IV.

Utrum anima Christi videat Verbum, siue diuinam essentiam, clarius qualibet alia creatura.

17.
Sup. q. 9. a.
2. c. & inf.
q. 11. a. 5. ad
1.

2. p. q. 11. a.
2.

e. 4. à me.
dio illius.

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod anima Christi non perfectius videat Verbum, quam qualibet alia creatura. Perfectio enim cognitionis est secundum medium cognoscendi, sicut perfectior est cognitio, que habetur per medium syllogismi demonstratiui, quam que habetur per medium syllogismi dialectici. Sed omnes Beati vident Verbum immediate per ipsam diuinam essentiam, ut in prima parte dictum est. Ergo anima Christi non perfectius videt Verbum, quam qualibet alia creatura.

2. Præterea, Perfectio visionis non excedit potentiam visiuam. Sed potentia rationalis anima, qualis est anima Christi, est infra potentiam intellectuam Angeli, ut patet per Dionysium. 4. c. Cælest. hier. Ergo anima Christi non perfectius videt Verbum, quam Angeli.

3. Præterea, Deus in infinitum perfectius videt Verbum suum, quam anima Christi. Sunt ergo infiniti gradus medij possibiles, inter modum, quo Deus videt Verbum suum, & inter modum, quo anima Christi videt ipsum. Ergo non est asserendum, quod anima Christi perfectius videat Verbum vel essentiam diuinam, quam qualibet alia creatura.

Sed contra est, quod Apostolus dicit ad Ephes. 1. quod Deus constituit Christum ad dexteram suam in cælestibus, supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur, non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro. Sed in illa cælesti gloria tandem aliquis est superior, quantum perfectius cognoscit Deum. Ergo anima Christi perfectius videt Deum, quam queuis alia creatura.

a Respondeo dicendum, quod visio diuine essentie conuenit omnibus Beatis, secundum participationem luminis derivati in eos à fonte Verbi Dei, secundum illud Ecclesiast. 1. Fons sapientie. Verbum Dei in excelsis. Huic autem Verbo Dei propinquius coniungitur anima Christi, que est vnita Verbo in persona, quam queuis alia creatura. Et ideo plenius recipit influentiam luminis, in quo Deus videtur ab ipso Verbo, quam queuis, alia creatura. Et ideo præ cæteris creaturis perfectius videt ipsam veritatem, que est Dei essentia. Vnde dicitur Ioan. 1. Vidimus gloriam eius, quasi vnguenti à Patre, pleni, non solum gratia, sed etiam veritatis.

Ad primum ergo dicendum, quod perfectio cognitionis, quantum est ex parte cogniti, attenditur secundum mediū, sed quantum est ex parte cognoscentis, attenditur secundum potentiam vel habitum. Et inde est, quod etiam inter homines per vnum medium, vnus perfectius cognoscit aliquam conclusionem, quam alius. Et per hunc modum, anima Christi, que abundantiori repletur lumine, perfectius cognoscit diuinam essentiam, quam alij Beati, licet omnes ipsam Dei essentiam videant per se ipsam.

1. p. q. 21. a.
4.

q. 7. a. 12.

b Ad secundum dicendum, quod visio diuine essentie excedit naturalem potentiam cuiuslibet creature, ut in prima parte dictum est. Ergo etiam gradus in ipso attenduntur magis secundum ordinem gratie, in quo Christus est excellentissimus, quam secundum ordinem nature, secundum quem natura Angelica præfertur humane.

c Ad tertium dicendum, quod, sicut supra dictum est de gratia, quod non potest esse maior gratia, quam gratia Christi.

A si, per respectum ad vniouem Verbi: idem etiam dicendum est, & de perfectione diuine visionis, licet, absolute considerando, possit esse aliquis gradus altior, sublimiorque, secundum infinitatem diuine potentie.

COMMENTARIVS.

In superioribus articulis explicuit D. Thomas perfectionem scientie beatæ Christi ex parte obiecti: nunc ostendit illius excellentiam ex parte luminis, seu potentie, & hoc modo docet, animam Christi clarius videre Deum omni alia creatura. Et tota litera articuli clarissima est.

b Quæ Caietanus notat in solutione ad secundum & tertium, cauenda sunt: & corrigenda: non solum enim falsa sunt, sed etiam contra expressam mentem D. Thomæ: in solutione enim ad 2. ait D. Thomas, gradus perfectionis in diuina visione magis attendendos esse, secundum ordinem gratie, quam secundum ordinem nature, vnde infert Caietanus, ex vtroque capite oriri posse, ut vna visio sit perfectior alia, atque adeo perfectiorem intellectum cum eodem lumine perfectius videre Deum. Sed quidquid sit de re (quam ego sine dubio falsam existimo) in hac litera D. Thomæ nullum habet fundamentum, sed ex illa potius contrarium non obscure colligitur, si argumenti intentio consideretur, & rectè applicetur solutio: argumentum enim cõcedebat, Angelum perfectius videre Deum, quam animam Christi, quia habet perfectiorem intellectum. Respondet D. Thomas, negando consequentiam, & rationem reddit, quia illa visio est supra naturalem perfectionem potentie create, intendit ergo concludere, perfectionem visionis non esse ex naturali perfectione potentie, sed ex supernaturali, vnde illa particula, magis, non lumitur in illo sensu comparatiuo, ut Caietanus exponit, sed videntur valeat, quod, potius, & ita non affirmat vtrumque extremum, sed alterum affirmat, alterum negat.

c In solutione verò ad tertium ait D. Thomas, absolute loquendo, posse esse sublimiorem gradum visionis Dei, quam sit visio anime Christi, quod bene Caietanus exponit ex sublimiori gradu, non in essentia, sed in intentione. malè verò addit, id non esse verum in eodè subiecto, seu in ipsa anima Christi, sed in alio perfectiori, verbi gratia, in Angelo, putat enim ille (sicut supra de gratia vidimus) ita lumen gloriæ non posse esse intensius de potentia absoluta, quam sit in anima Christi; vnde infert, nec visionem posse esse intensiorem in eadem anima, quia tamen existimat perfectiorem potentiam cum eodem lumine perfectiorem visionem eliciere, ideo dicit, in Angelo posse esse perfectiorem visionem, quia potest esse æquale lumen: quæ doctrina, & duobus nititur falsis fundamentis (ut visum est) & non sibi constat, quia nullam potest reddere rationem, cur visio Dei, quæ est quædam qualitas, possit in infinitum intendi, vel in vno, vel in diuersis subiectis, & non lumen gloriæ: ostensum est autem supra, si in diuersis potest, etiam in eodem posse. Sed, quidquid de re sit, constat, totū esse contra mentem D. Thomæ hic, qui non loquitur de diuersis subiectis, sed de eodem, & ideo non tribuit hoc perfectioni subiectorum, sed infinitati diuine potentie.

DISPUTATIO XXII.

In tres Sectiones distributa.

De perfectione scientie beatæ anime Christi.

Triplex perfectio in hac scientia, sicut in alijs, cõsiderari potest, scilicet, essentialis seu specifica, intensi-